

48-боб. Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик

347-модда. Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликнинг юзага келиши

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик ушбу Кодекснинг 327-моддасида белгиланган муддатларда тўланмаган божхона тўловлари суммасидан, шунингдек уни тўлашни кечиктириш ёки бўлиб-бўлиб тўлаш имконияти берилганлиги учун тўланиши лозим бўлган фоизлардан иборат.

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик қуйидаги ҳолларда юзага келади:

божхона тўловлари уларни кечиктириш ёки бўлиб-бўлиб тўлаш муддати тугаганидан кейин тўланмаганда. Кечиктириш ёки бўлиб-бўлиб тўлаш муддати тугаган куннинг эртасидан қарздорлик юзага келган кун деб ҳисобланади;

товарлар чиқариб юборилганидан кейин божхона назоратини ўтказиш натижасида божхона тўловлари қўшиб ҳисобланганда. Агар тўловчининг божхона тўловлари қўшиб ҳисобланишига эътирозлари бўлмаса, божхона тўловлари бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисидаги талабнома тақдим этилган кун, тўловчи эътироз билдирган тақдирда эса, суднинг божхона тўловлари бўйича қарздорликни ундириш тўғрисидаги қарори қонуний кучга кирган сана қарздорлик юзага келган кун деб ҳисобланади;

тўловчининг ташаббуси билан божхона тўловлари қўшиб ҳисобланганда. Товарнинг божхона қийматига ва (ёки) божхона тўловларига тузатишлар киритиш шакли расмийлаштирилган кун қарздорлик юзага келган кун деб ҳисобланади;

ушбу Кодекс 327-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида белгиланган муддатларда божхона тўловлари тўланмаганда. Божхона тўловларини тўлаш муддати тугаган кундан кейинги кун қарздорлик юзага келган кун деб ҳисобланади.

348-модда. Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисидаги талабнома

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисидаги талабнома божхона органи томонидан тўловчига мазкур қарздорликни мажбурий тартибда ундириш чоралари кўрилгунига қадар ёзма равишда қўйилади.

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисидаги талабномада қуйидагилар кўрсатилиши керак:

талабнома қўйилиши асослари;

божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликнинг талабнома қўйилган пайтдаги суммаси;

талабномани бажариш учун белгиланган муддат;

тўловчи томонидан талабнома бажарилмаган тақдирда, божхона тўловларини тўлаш бўйича

қарздорликни суд тартибида ундириш тўғрисидаги огоҳлантириш.

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисидаги талабнома бундай қарздорлик юзага келганлиги факти аниқланган кундан эътиборан ўн иш кунидан кечиктирмай, тўловчи томонидан ушбу талабнома олинганлиги фактини ва олиш санасини тасдиқлаш имконини берадиган ҳар қандай усулда тўловчига юборилиши керак.

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисидаги талабномани бажариш муддати талабнома тўловчига топширилган ёки у тўловчи томонидан олинган куннинг эртасидан эътиборан ўн иш кунини ташкил этади.

Тўловчи томонидан божхона тўловларини тўлаш бўйича қарзи ушбу модданинг тўртинчи қисмида кўрсатилган муддат ичида тўланмаган тақдирда, божхона органи ундирув қарздорнинг мол-мулкига қаратиладиган миқдордаги божхона тўловлари бўйича қарзнинг суммасини кўрсатган ҳолда гаров реестрига ёзув киритади. Ёзув божхона тўловлари бўйича қарз тўлиқ қопланганидан ёки ҳисобдан чиқарилганидан кейин гаров реестридан ўчирилади.

(348-модда Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 22 октябрдаги ЎРҚ-572-сонли Қонунига асосан бешинчи қисм билан тўлдирилган — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 23.10.2019 й., 03/19/572/3943-сон)

Божхона тўловлари уларни тўлашни кечиктириш ёки бўлиб-бўлиб тўлаш муддати тугаганидан кейин тўланмаган тақдирда божхона органлари божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликнинг сўзсиз тартибда ундирилишини божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисида тўловчига талабнома юбормаган ҳолда амалга оширади.

349-модда. Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик ўз вақтида тўланмаганлиги учун пеня

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик ўз вақтида тўланмаганлиги учун тўловчи томонидан пеня тўланади. Пеня, божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик суммасини истисно этганда, уни ундириш бўйича мажбурий чоралар, шунингдек божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун бошқа жавобгарлик чоралари қўлланилишидан қатъи назар, тўланади.

Тўловчининг пеняни тўлаш бўйича мажбурияти божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик юзага келган кундан эътиборан пайдо бўлади ҳамда божхона тўловлари ва пеняни тўлаш бўйича қарздорлик амалда тўланган кунда тугатилади.

Пеня уни тўлаш бўйича мажбурият бажарилмаган ҳар бир календарь кун учун божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорлик суммасининг 0,033 фоизи миқдорида ҳисобланади.

Пенянинг умумий суммаси божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликнинг миқдоридан ошмаслиги керак.

Пеняни тўлаш, ундириш ва қайтариш ушбу Кодекснинг [46](#), [48](#) ва [49-бобларида](#) божхона тўловларини тўлаш ва қайтариш ҳамда божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни ундиришга нисбатан назарда тутилган тартибда амалга оширилади.

350-модда. Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни ундириш

Тўловчи томонидан эътироз мавжуд бўлган, қўшиб ҳисобланган божхона тўловларини ундириш суднинг божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни ундириш тўғрисидаги қонуний кучга кирган қарори асосида амалга оширилади.

Жисмоний шахслардан божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни ундириш суд тартибида амалга оширилади, бундан якка тартибдаги тадбиркорлар мустасно.

Тўловчи божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлашни божхона органига ёзма ёки электрон шаклда хабар юбориб, қуйидаги ҳолларда олти ой давомида тенг улушларда амалга оширишга ҳақли:

божхона тўловлари қўшиб ҳисобланганда, агар тўловчи божхона органининг қарорига рози бўлса —

божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш тўғрисидаги талабнома олинган кундан эътиборан;

тўловчининг ташаббуси билан божхона тўловлари қўшиб ҳисобланганда — товарнинг божхона қийматига ва (ёки) божхона тўловларига тузатишлар киритиш шакли расмийлаштирилган кундан эътиборан.

Ушбу Кодексда назарда тутилган ҳолларда, божхона тўловлари тўланмаган товарларга нисбатан ундирувни қаратиш божхона тўловларини тўлаш тўғрисидаги талабномани юбормасдан ёки бундай юборишга қадар амалга оширилиши мумкин.

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни, шунингдек пеняни тўлаш тўловчи томонидан божхона органининг шахсий ғазна ҳисобварақларида турган дастлабки пул маблағлари ёхуд ортиқча тўланган ёки ундирилган божхона тўловлари ҳисобидан амалга оширилиши мумкин.

351-модда. Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўловчининг банк ҳисобварақларида турган пул маблағлари ҳисобидан ундириш

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўловчининг банк ҳисобварақларида турган пул маблағлари ҳисобидан ундириш божхона органи томонидан банкка пул маблағларининг сўзсиз тартибда ундирилиши тўғрисидаги инкассо топшириқномасини юбориш орқали амалга оширилади.

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликнинг суммасини ўтказиш тўғрисидаги инкассо топшириқномаси қуйидагилар тўланмаган тақдирда божхона органи томонидан беш иш кунидан кечиктирмай қўйилади:

божхона тўловларини тўлашни кечиктириш ёки бўлиб-бўлиб тўлаш муддати тугагач, божхона тўловлари тўланмаганда;

ушбу Кодекс 350-моддасининг учинчи қисмида назарда тутилган муддатларда тўловчида эътироз мавжуд бўлмаган қўшиб ҳисобланган божхона тўловлари тўланмаганда;

ушбу Кодекснинг 66-моддасида назарда тутилган муддатларда даврий божхона тўловлари тўланмаганда.

Тўловчининг ҳисобварақларига хизмат кўрсатаётган банк божхона органининг божхона тўловларини ундириш тўғрисидаги инкассо топшириқномасини қонун ҳужжатларида белгиланган навбат тартибида бажаради.

352-модда. Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўловчининг мол-мулкини реализация қилишдан тушган пул маблағлари ҳисобидан ундириш

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўловчининг мол-мулкини реализация қилишдан тушган пул маблағлари ҳисобидан ундириш унинг

ҳисобварақларида божхона органининг инкассо топшириқномаси қўйилган пайдан эътиборан олти ойдан кўпроқ муддатда пул маблағлари бўлмаган тақдирда қўлланилади.

Божхона тўловларини тўлаш бўйича қарздорликни тўлаш ҳисобига ундирувни мол-мулкка қаратиш божхона органининг даъво аризасига асосан суд тартибида амалга оширилади, бундан ундирувни божхона органига гаров нарсаси сифатида берилган мол-мулкка қаратиш божхона органи ва гаровга қўювчи ўртасидаги шартнома шартларига қараб амалга ошириладиган ҳоллар мустасно.